

2016 YILI
YÖNETİM KURULU FAALİYET RAPORU
NİSAN 2017

Yönetim Kurulu, dernek tüzüğünde belirtilen amaç, kapsam ve görevler kapsamında aşağıda yer alan faaliyetleri gerçekleştirmiştir.

D) KAMU SEKTÖRÜ ALANINDAKİ FAALİYETLER

Ulusal Şeffaflık Sistemi Analizi

(National Integrity System Assessment/NIS)

Transparency International tarafından geliştirilen şeffaflık sistemi analizleri, şu ana kadar tüm AB üye ülkelerinde gerçekleştirilmiş olan kapsamlı bir araştırma projesidir. Türkiye Şeffaflık Sistemi Analizi'nde kurumların verimli ve etkin bir biçimde işleyebilme kapasitesi, iyi yönetim ilkelerine uyma ve yolsuzlukla mücadele performansı bakımından bütüncül bir bakış açısıyla ele alınmıştır. Bu kapsamda incelenen kurumlar arasında Yasama, Yürütme, Yargı, Savcılık, Kamu Sektörü, Emniyet teşkilatı, Yüksek Seçim Kurulu, Kamu Denetçiliği Kurumu, Sayıştay, Teftiş Kurulları, Siyasi Partiler, Medya, Sivil Toplum, İş dünyası, Kamu İktisadi Teşebbüsleri bulunmaktadır.

Avrupa Birliği tarafından finanse edilen bu proje, tüm aday ülkelerle birlikte Türkiye'de de, Mayıs 2014'te başlatılmıştır ve üç yıl sürecektir. Araştırma sürecinde her kurumdan iki uzman ile mülakatlar gerçekleştirilmiş, danışma kurulu ile bir değerlendirme toplantısı yapılmıştır. Ayrıca, danışma kurulu üyeleri ile yüz yüze mülakatlar yapılmıştır ve uzmanların görüşleri rapora eklenecektir. Araştırma süreci Kasım 2015'te tamamlanmış olup, nihai rapor Nisan 2016'da kamuoyu ile paylaşılmıştır.

Raporun kamuoyunun dikkatine sunulduğu 7 Nisan 2016 tarihinde düzenlenen yüksek katılımlı uluslararası konferans basın ve tüm paydaşlar tarafından ilgiyle karşılanmıştır.

Proje kapsamında Türkiye gündemine ilişkin konuların şeffaflık sistemi açısından değerlendirileceği konferanslar gerçekleştirilecektir. Türkiye Şeffaflık Sistemi Analizi'nin kamuoyuna duyurulması ve savunuculuk faaliyetlerinin etkin bir şekilde geniş kitlelere ulaştırılması amacıyla Nisan, Haziran, Eylül ve Aralık 2016 konusunda uzman kişilerin bir araya gelmesi sağlanarak birlikte politika üretilmesine yönelik toplantılar düzenlenmiştir. Konu başlıkları Kamu İhalelerinin Şeffaflığı, Medya Özgürlüğü ve Ombudsmanlık, Kamusal Denetim, Yol Ayrımında Güçler Ayrılığı, Açık Yönetim ve Şeffaf Yargı, Yolsuzluk, Cezasızlık ve İnsan Hakları olarak sıralanan tüm bu panelleri kamuoyu oldukça umut verici bir ilgiyle karşılamıştır.

Siyasetin Finansmanında Şeffaflık (*Transparency in Political Financing*)

Avrupa Birliği ve Türkiye Arasında Sivil Toplum Diyalogu III Siyasi Kriterler Hibe Programı kapsamında desteklenen bu çalışma, Türkiye siyasetinde şeffaflık ve hesap verebilirliği geliştirmeyi amaçlamaktadır. Siyasetin finansmanında şeffaflık alanında, mevzuat ve uygulamaya dair temel sorunların tespit edilmesi, bu sorunların çözümüne ilişkin reform önerileri geliştirilmesi ve bu önerilerin savunuculuk faaliyetleri ile desteklenerek hayata geçirilmesini hedefleyen projenin araştırma ve altyapı çalışmaları Ekim 2014-Nisan 2015 tarihleri aralığında gerçekleştirilmiştir.

- ❖ Proje kapsamında konuyla alakalı sivil toplum örgütlerini bir araya getirmeyi amaçlayan bir Sivil Koalisyon kurulması için çağrı yapılmış, 19 Şubat 2015 tarihinde danışma kurulu toplantısı yapılmıştır. Siyasette Şeffaflık için Sivil Koalisyon Toplantılarının ilki 17 farklı örgütten katılımcının katılımıyla 20 Şubat 2015'te Taksim Point Hotel'de gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen sivil koalisyon toplantısında projenin farklı aşamaları hakkında önerilerin ve bilgi paylaşımlarının yapılması adına katılımcılar "Mal varlıkları ve Seçim Bütçelerinin Açıklanması Kampanyası", "İmza Kampanyası" ve "Dürüstlük Paketi Kampanyası" başlıkları çerçevesinde üç çalışma grubunda fikir paylaşımında bulunup gelecekte yapılacaklara dair bir yol haritası belirlemiştir.
- ❖ Projenin ve koalisyonun tanıtılması amacıyla Sivil Koalisyon toplantılarının ikincisi ise 26 Mart 2015'te Taksim Point Hotel'de düzenlenmiştir.
- ❖ Sivil Koalisyon toplantılarının üçüncüsü 8 Nisan 2015'te basın açıklamasının yapılması ve kampanyanın duyurulması amacıyla Taksim Hill Hotel'de düzenlenmiştir.

Açık Koalisyon'a dahil kurumlar:

- Diyarbakır Barosu
 - Düşünce Suçuna Karşı Girişim
 - Eşit Haklar için İzleme Derneği (ESHID)
 - Eşit Yaşam Derneği
 - Genç Avrupalılar Derneği
 - İzmir Romanlar Derneği
 - Kadın Adayları Destekleme Derneği (KADER)
 - Kürt Demokrasi Kültür ve Dayanışma Derneği (KURD-DER)
 - Ortak Gelecek İçin Diyalog Derneği
 - Pembe Hayat Derneği
 - Sosyal Demokrasi Vakfı (SODEV)
 - TMMOB İsaat Mühendisleri Odası
 - Uluslararası Şeffaflık Derneği
 - Van Barosu
 - Yerel Katılımı Destekleme Derneği
 - Yuva Derneği
- ❖ Projenin savunuculuk faaliyetleri kapsamında Uluslararası Şeffaflık Derneği öncülüğünde, birçok sivil toplum kuruluşunun desteğiyle kurulan Açık Koalisyon tarafından Türkiye'ye 'açık' siyaset anlayışını getirmek için, milletvekili adaylarının mal varlıklarını ve seçim kampanya bütçelerini 7 Haziran 2015 seçimleri öncesi kamuoyuna açıklamalarını talep eden "Açıkla!" kampanyası yürütülmüştür.
 - ❖ Türkiye'de ve çeşitli demokratik ülkelerde siyasi partilerin ve seçim kampanyalarının finansmanını, denetim süreçlerini ve medya ile ilişkilerini karşılaştırmalı bir şekilde ele alırken, Türkiye'de gerçekleşen Mart 2014 yerel seçimlerini, Ağustos 2014 Cumhurbaşkanlığı Seçimi'ni, 7 Haziran 2015

ve 1 Kasım 2015 Genel Seçimleri'ni, şeffaflık ve hesap verebilirlik açılarından inceleyen "Siyasetin Finansmanı ve Şeffaflık Raporu" 17 Aralık 2015'te HiltonSA Ankara Otel'de tanıtılmıştır. Tanıtım toplantısına projenin ortak yürütücülerinden GONG Hırvatistan, Uluslararası Şeffaflık Örgütü Bulgaristan Birimi ve Açık Koalisyon katılımcısı sivil toplum kuruluşlarından çeşitli temsilcilerin yanı sıra CHP ve HDP temsilcileri katılmıştır. Siyasetin Finansmanı ve Şeffaflık Raporu'nun Ocak 2016'da tüm kamuoyuyla paylaşılmıştır.

II) ÖZEL SEKTÖR ALANINDAKİ FAALİYETLER

Özel Sektörde Etkili Yolsuzlukla Mücadele Programları

(Effective Anti Corruption Programme for Business Sector)

Hollanda Başkonsolosluğu'nun desteği ile yürütülen "Özel Sektörde Etkili Yolsuzlukla Mücadele Programları" özel sektörde rekabet gücünü ve performanslarda verimliliği artırmak ve şirketlerin günümüz koşulları doğrultusunda hem daha kurumsallaşmalarını hem de daha hesap verebilir hale gelmelerini sağlayacak bir yolsuzlukla mücadele programının hazırlanması amacıyla başlatılmıştır.

❖ Özel Sektörde Yolsuzlukla Mücadele Rehberi

"Özel Sektörde Etkili Yolsuzlukla Mücadele Programı" kapsamında hazırlanan ve şirketlerde etkin bir yolsuzlukla mücadele programı oluşturulması, uygulanması ve geliştirilmesi için dikkat edilmesi gereken tüm hususlara ilişkin ayrıntılı bilgiler içermesi planlanan bir "Özel Sektörde Yolsuzlukla Mücadele Rehberi"nin özellikle şirketlerin üst yönetimleri, hukuk departmanları, insan kaynakları departmanları ve kurumsal uyum sorumlularının kolaylıkla faydalanabileceği bir rehber niteliğinde olması amaçlanmaktadır. Haziran-Aralık 2015 tarihleri arasında rehber içeriğini oluşturmak üzere literatür taraması yapılmıştır. Rehberin yazım sürecinin Mart 2016'da sonlanmış ve rehberimiz Mayıs 2016'da yayımlanmıştır. Projenin Kapanış Konferansı 16 Mayıs'ta Hilton Bosphorus Hotel'de düzenlenmiştir.

İş Dünyası Şeffaflık Sistemi Analizi

(Business Integrity Country Agenda)

İngiltere Başkonsolosluğu'nun desteğiyle yürütülen İş Dünyası Şeffaflık Sistemi Analizi projesi Haziran 2016'da başlamış ve Mart 2017'de sona ermiştir. Geleneksel olarak, ülke bazındaki değerlendirmeler kamu sektöründe yolsuzluğa neden olan genel faktörleri incelemek üzerine odaklanmıştır. Bunun çok iyi bilinen kapsayıcı analitik çer-çeveleri Uluslararası Şeffaflık Örgütü'nün şeffaflık çalışmaları veya küresel çaplı şeffaflık ülke puanlamalarıdır. Bu çerçeveler, kamu sektöründe veya toplumun genelinde tüm paydaşları da içerecek şekilde şeffaflığın ve yolsuzluk ile mücadelenin mevcut durumunu derinlemesine incelemektedir. Bugün, iş dünyasında yolsuzluğu önlemeye yönelik kapsayıcı bir çerçeve bulunmamaktadır. Uluslararası Şeffaflık Örgütü'nün geliştirdiği İş Dünyası Şeffaflık Sistemi (Business Integrity Country Agenda, BICA) bu boşluğu doldurmaya çalışmaktadır. İş Dünyası Şeffaflık Sistemi iş dünyası içinde ve iş dünyasından kaynaklanan yolsuzluğu önlemek için bütün paydaşların çalışmalarını detaylıca inceleyen ilk kapsayıcı analiz çerçevesidir.

İş Dünyası Şeffaflık Sistemi Türkiye Analizi'nin en büyük hedefi; iş dünyası şeffaflık ortamını iyileştirecek bir reform ajandası oluşturmak ve en nihayetinde iş dünyasında yolsuzluğu azaltmaktır. Bu amaçla; İş Dünyası Şeffaflık Sistemi Analizi şirketlerin operasyonlarını gerçekleştirdiği yasal ve sosyal çevreyi incelemekle kalmayıp, şirketlerin şeffaflık sistemine nasıl katkı verdiğini de

incelemektedir. Diğer taraftan İş Dünyası Şeffaflık Sistemi Analizi eyleme geçmek için güvenilir bir temel oluşturma konusunda ilgili tüm bilgileri toplayan çok kapsamlı bir çalışma sunmaktadır. Bu çalışma kapsamında, İş Dünyası Şeffaflık Sistemi Analizi'nin amacı:

- İş dünyasında şeffaflığın ve dürüstlüğün önündeki engelleri belirlemek ve böylece savunuculuk etkinliklerinde güvenilir bilgi sağlamak,
- Durumun iyileştirilmesi için paydaşları harekete geçirmek,
- İyileşmenin ölçülebileceği bir referans noktası oluşturmaktır.

İş Dünyası Şeffaflık Sistemi Türkiye Analizi'nden yatırımcılar, kanun ve politika yapıcılar, iş örgütleri dâhil projenin paydaşları olan kamu kesimi, özel sektör ve sivil toplumun her kesiminin iki şekilde yararlanacağı düşünülmektedir. Bu kapsamda öncelikle Türkiye perspektifinden iş dünyasında şeffaflığa geniş bir çerçevede yaklaşılabilecek ve analiz edilebilecek, akabinde de değişimi/reformu tartışmak ve yönetmek için çok paydaşlı bir süreç başlatılabilecektir.

İş Dünyası Şeffaflık Sistemi Türkiye Analizi çerçevesi iş dünyasının şeffaflık ve hesap verebilirlik içerisinde hareket etmesini sağlayacak ortama katkıda bulunan başlıca üç paydaş belirlemiştir: kamu sektörü, özel sektör ve sivil toplum. Bu üç sektör şöyle değerlendirilmektedir:

1. Kamu Sektörü Davranışı: Bir ülkenin özel sektöründe yolsuzluğu önleyici, azaltıcı ve bununla mücadele eden yasaların ve uygulamaların incelenmesi
2. Özel Sektörün Davranışı: Bir ülkede özel sektörde yolsuzluğu önleyici, azaltıcı ve bununla mücadele eden özel sektör eylemlerinin incelenmesi
3. Sivil Toplum Davranışı: Bir ülkede özel sektörde yolsuzluğu önleyici, azaltıcı ve bununla mücadele eden sivil toplum eylemlerinin incelenmesi

Bu üç değerlendirme alanı tematik alanlara ayrılmıştır. Bu tematik alanlar kamu ihaleleri veya ihbar mekanizmaları gibi kapsayıcı bir konuyu ele almaktadır. Her tematik alan değerlendirme yapılırken göz önüne alınması gereken anahtar göstergelere ayrılmıştır. Her gösterge için bir puanlama sorusu yöneltilmiş ve bu soruyu cevaplandırırken kullanılmak üzere değerlendirme kriterleri, referanslar ve önerilen veri yöntemleri açıkça belirtilmiştir. İş Dünyası Şeffaflık Sistemi Türkiye Analizi'nin hazırlanma sürecinde ilk olarak bu konu ile ilgili masa başı araştırma yapılmış, ilgili kişi ve kurumlarla görüşmeler gerçekleştirilmiş ve Uluslararası Şeffaflık Örgütü'nün "Kurumsal Raporlamada Şeffaflık" çalışmasından da yararlanarak şirketlerin yolsuzluk karşıtı kurumsal politikaları analiz edilmiş ve uzman görüşleriyle bu değerlendirmenin güvenilir, tutarlı ve objektif olması sağlanmıştır. Uzmanlardan oluşan Danışma Kurulu'ndan gelen öneriler ve görüşler ile İş Dünyası Şeffaflık Sistemi Analizi göstergeleri daha da geliştirilmiş ve gerek görüldüğünde Türkiye'nin yapısı düşünülerek yeni göstergeler eklenmiş veya çıkarılmıştır. Göstergelerin tam olarak belirlenmesinin ardından projenin paydaşları olan kamu kurumları, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarından oluşan 43 kurum ziyaret edilmiş ve değerlendirme soruları kendilerine yöneltilerek, uzman oldukları konularda kendilerinden görüş ve öneriler alınmıştır. Raporla ayrıca Uluslararası Şeffaflık Örgütü'nün Kurumsal Raporlama Şeffaflık metodolojisi kullanılmıştır. Bu kapsamda; Borsa İstanbul'da BİST 50 Endeksi ve BİST Sürdürülebilirlik Endeksi'nde işlem gören 58 şirketin kurumsal raporlama göstergeleri kullanılarak analiz edilerek Uluslararası Şeffaflık Derneği'nin 2015'te yayınladığı "Kurumsal Raporlamada Şeffaflık: Borsa İstanbul BIST 100 Endeksi Şirketleri Üzerine Bir Araştırma" sonuçları BİST 50 Endeksi ve BİST Sürdürülebilirlik Endeksinde dikkate alınarak güncellenmiştir. Proje kapsamında 3 Danışma Kurulu toplantısı, bir çalıştay gerçekleştirilmiştir. Şubat 2017'de basılan rapor, Mart 2017'de düzenlenen kapanış konferansında kamuoyunun dikkatine sunulmuştur.

- ❖ **“Türkiye’de Yolsuzluk: Neden, Nasıl ve Nerede?”** başlıklı kamuoyu araştırması Türkiye’nin tüm bölgelerinde, 18-69 yaş arası toplam 2000 kişiyle hanelerde telefon görüşmeleri yapılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma, İpsos Araştırma Danışmanlık Şirketi tarafından yürütülmüştür. Görüşmeler rastsal hane seçim kurallarına göre seçilen kaynak kişiler ile 8-24 Şubat 2016 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Kamuoyu araştırmasının sonuçları ve değerlendirme raporu Mart 2016’da gerçekleştirilen basın toplantısıyla kamuoyuyla paylaşılmıştır.

DİĞER FAALİYETLERİMİZ...

İnfografikler/Politika Belgeleri

Dernek görüşlerinin paylaşıldığı toplantılar

Şeffaflığa Çağrı Merkezi Projesi

Şeffaflığa Çağrı Merkezi Projesi Ekim 2011’de son bulmuş olsa da gönüllü çabalarla savunuculuk ve hukuki danışmanlık faaliyetleri 2016 yılı boyunca da sürdürülmüştür. Vatandaşlar merkeze e-mail yolu ile ulaşarak ücretsiz bilgi desteği almıştır.

Şeffaflık Ödülleri

Yolsuzlukla mücadeleye katkı sağlayan veya şeffaflık, dürüstlük ve hesap verebilirlik alanlarında örnek davranış ve uygulamalarda bulunan kişi, kurum ve medya temsilcilerini desteklemek amacıyla ilk defa verilen Şeffaflık Ödülleri 9 Aralık 2016’da teslim edilmiştir. Şeffaflık Ödülleri üç dalda verilmiş olup Medya, Kurumsal ve Yurttaş/Sivil İnisiyatif dallarında ödül alanlar şöyledir:

MEDYA

Çiğdem Toker, Cumhuriyet Gazetesi, medya dalında bireysel ödül

KURUMSAL

Ovacık Belediyesi adına Belediye Başkanı Fatih Mehmet Maçoğlu, Kurumsal Şeffaflık ödülü
Novo Nordisk Yakın Doğu Bölge Ofisi, Kurumsal Teşvik Ödülü

YURTTAŞ/SİVİL İNİSİYATİF

Açık Açık Derneği, yurttaş/sivil inisiyatif dalında ödül

DERNEĞİMİZE KATILANLAR

2016 dönemi içerisinde Yönetim Kurulu üyelerinin önerileri ile derneğimize 12 bireysel üye 1 kurumsal üye, 1 özel sektör işbirliği program üyesi katılımı olmuştur:

- ❖ Bireysel üyeler; Ahmet Necip Bülent Becan, Necip Şenel, Can Öz, Rona Aybay, Muhammed Ali Gül, Damla Doğançalı, Serap Sarıdaş, Zeynep Zerin Zihli, Mert Yaşar, Bahadır Tokgöz, Melih Kavukçu, Baki Toraman

- ❖ Kurumsal üyeler; Yüksel Karkın Küçük Avukatlık Ortaklığı
- ❖ “Yolsuzluğa Sıfır Tolerans” için Özel Sektör İşbirliği Programı Üye; NEF

DERNEĞİMİZDEN AYRILANLAR

2016 dönemi içerisinde kendi istekleri ile 2 bireysel üye dernek üyeliğinden istifa etmiştir. Kurumsal 1 üye, dernek üyeliğinden çıkartılmıştır.

- ❖ Bireysel üyeler; Orçun Çetinkaya, Gül Güven,
- ❖ Kurumsal üye; Yüksel Karkın Küçük Avukatlık Ortaklığı
- ❖ “Yolsuzluğa Sıfır Tolerans” için Özel Sektör İşbirliği Programı Üye; NEF

Saygılarımızla,

Uluslararası Şeffaflık Derneği Yönetim Kurulu

E. Oya Özarslan
Fatma Necla Zarakol
Kayra Uçer
Rifat Murat Önok
Sevi Fırat
Yasemin İnceoğlu
Zeki Gündüz